WYMAGANIA EDUKACYJNE KLASA 5

	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
MUZYCZNE WSPOMNIENIA Z WAKACJI. KRYTERIA OCENY		
MUZYKA W SŁUZBIE DUCHA	• potrafi śpiewać w grupie refren piosenki *Koniec wakacji* oraz *Zabierz się razem z nami*; • umie określić nastrój wysłuchanego utworu muzycznego; • potrafi nazwać kilka oznaczeń muzycznych z zapisu nutowego piosenki i je wyjaśnić; • umie sformułować wypowiedź na temat roli muzyki w życiu człowieka; • zna określenie muzyka sakralna; • potrafi akompaniować na instrumentach perkusyjnych	• potrafi śpiewać solo refren piosenki *Koniec wakacji* i *Zabierz się razem z nami*, zwrotki śpiewa w grupie; • zna pojęcia dur/moll lub major/minor; • zna większość oznaczeń muzycznych w zapisie nutowym piosenki; • umie rozpoznać słuchem aparat wykonawczy w koncercie *Jesień z* cyklu *Cztery pory roku* A. Vivaldiego; • potrafi opowiedzieć o roli muzyki w życiu człowieka i funkcjach, które pełni; • rozumie sygnalizacyjną i religijną funkcję muzyki;
O MUZYCZNYCH GUSTACH SIĘ NIE DYSKUTUJE	• umie zaśpiewać solo refren piosenki *Koniec wakacji*; • potrafi określić budowę formalną pieśni ludowej *Plon niesiemy*, *plon* (A B A); • zna nazwiska kompozytorów: W.A. Mozart i C. Orff; • potrafi wymienić nazwy czterech instrumentów smyczkowych; • zna termin ostinato; • potrafi powiedzieć, na czym polega rozrywkowa funkcja muzyki; • umie podać kilka przykładów muzyki, którą lubi;	• umie zaśpiewać solo całą piosenkę *Koniec wakacji*; • potrafi grać na dzwonkach lub flecie jedną część melodii pieśni *Plon niesiemy, plon*; • umie podać kilka przykładów muzyki, której chętnie słucha oraz uzasad-nić swój wybór; • wykazuje tolerancyjną postawę wobec upodobań muzycznych kolegów; • zna terminy ostinato rytmiczne i ostinato melodyczne, rozpoznaje ostinato słuchem w utworze Orffa.
NASZE DZIEJE, NASZA TRADYCJA - ZAKAZANE PIOSENKI	• umie przygotować w zespole program koncertu dla klasy; • wypowiada się na temat zaproponowanych przez siebie utworów; • potrafi zaśpiewać w grupie jedną zwrotkę piosenki *Siekiera, motyka*; • umie zagrać akompaniament do tej piosenki według zapisu w nutach.	• umie uzasadnić wybór utworów na klasowy koncert i powiedzieć kilka zdań na ich temat; • umie zaśpiewać solo jedną lub dwie zwrotki piosenki *Siekiera*, *motyka*; • ma podstawowe wiadomości na temat II wojny światowej.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drążek, Agnieszka Sołtysik

	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
JESIENNE KOMPOZYCJE NIE TYLKO MUZYCZNE	• umie zaśpiewać w grupie piosenkę *Rozwichrzona jesień*; • umie wykonać rytm piosenki na jesiennych „instrumentach”; • potrafi zaproponować instrumenty do akompaniamentu piosenki; • umie zagrać w zespole akompaniament do piosenki; • zna nazwy i symbole niektórych pauz umie zastosować w praktyce.	• umie zaśpiewać solo wybraną zwrotkę piosenki *Rozwichrzona jesień*; • potrafi zaakompaniować na instrumentach perkusyjnych oraz „jesiennych gadżetach” (drobnych przedmiotach symbolizujących jesień); • swobodnie wykonuje gestodźwiękami rytm akompaniamentu do piosenki.
WIELKA RODZNA INSTRUMENTÓW PERKUSYJNYCH	• potrafi zaśpiewać w grupie piosenkę *Rozwichrzona jesień*; • wie, co to są instrumenty perkusyjne melodyczne i niemelodyczne; • umie wymienić po kilka instrumentów z obydwu grup, podać ich źródło dźwięku; • potrafi wyjaśnić, co ma wpływ na głośność dźwięku w tych instrumentach.	• umie powiedzieć kilka słów o A. Chaczaturianie i jego utworze *Taniec z szablami*; • potrafi rozpoznać w prezentowanym utworze brzmienie kilku instrumentów perkusyjnych i podać ich nazwy; • umie miarowo zaakompaniować podczas aktywnego słuchania muzyki.
MUZYKA JESIENNYCH DZWONÓW	• potrafi określić nastrój pieśni *Bandoska*; • umie zagrać w grupie fragment *Bandoski*; • umie powiedzieć kilka zdań o papieżu Janie Pawle II	• umie zagrać pieśń *Bandoska* na flecie lub dzwonkach; • potrafi opowiedzieć własnymi słowami o papieżu Janie Pawle II (w kontekście jego związku z kulturą);
POLSKIE PIESNI PATRIOTYCZNE	• wie, kim był I.J. Paderewski i jakie ma zasługi dla Polski; • potrafi rozpoznać krakowiaka na przykładzie utworu *Krakowiak fantastyczny* i przypomnieć cechy tego tańca narodowego; • umie zaśpiewać w grupie pieśń *Leguny w niebie*;	• potrafi podać przykłady walki o niepodległość poza polem bitwy, np. poprzez działania ludzi kultury; • umie zaśpiewać solo partię św. Piotra z pieśni *Leguny w niebie*.
GRAJĄCE POWIETRZE – INSTRUMENTY DETE	• umie wymienić omówione wcześniej funkcje muzyki; • potrafi określić budowę piosenki *Zawsze jest pogoda*; • umie zaśpiewać w grupie refren piosenki; • wie, co oznacza kropka przy nucie; kropka nad lub pod nutą, łuk łącznik; • aktywnie uczestniczy w poszukiwaniu odgłosów wydobywanych z papieru; • uczestniczy w zabawie twórczej *Wesoła orkiestra* z wykorzystaniem przedmiotów codziennego użytku; • wykonuje instrument według instrukcji w podręczniku.	• umie opowiedzieć własnymi słowami, jakie funkcje pełni muzyka; • potrafi zaśpiewać solo refren piosenki *Zawsze jest pogoda*; • umie znaleźć w nutach piosenki powtarzający się rytm i powtórzyć go klaskaniem lub w inny dowolny sposób.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drążek, Agnieszka Sołtysik

	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
INSTRUMENTY DĘTE BLASZANE	• umie zaśpiewać w zespole piosenkę *Zawsze jest pogoda*; • zna nazwy instrumentów dętych blaszanych: trąbka, róg (waltornia), puzon, tuba; • potrafi rozpoznać na ilustracji omawiane instrumenty; • wykonuje „końskie kroki" podczas aktywnego słuchania muzyki; • zna nazwy elementów budowy instrumentów: ustnik, czara głosowa, wentyle, suwak	• potrafi zaśpiewać solo piosenkę *Zawsze jest pogoda*; • zna budowę, brzmienie i zasady wydobywania dźwięku z instrumentów dętych blaszanych; • umie opowiedzieć o brzmieniu instrumentów po wysłuchaniu przykładu muzycznego.
INSTRUMENTY DĘTE DREWNIANE	• umie zaśpiewać w grupie pierwszą zwrotkę piosenki *Ogólnie zima*; • zna termin volta i rozumie funkcję volt w zapisie nutowym; • wie, co to jest synkopa, przedtakt, pauzy; • wie, jaki jest zapis, nazwy i funkcje różnych oznaczeń muzycznych występujących w piosence; • umie zagrać fragment kolędy *Pójdźmy wszyscy do stajenki*.	• umie zaśpiewać solo pierwszą zwrotkę piosenki *Ogólnie zima*; • potrafi samodzielnie znaleźć w nutach tej piosenki rytm z synkopą; • umie zakończyć powtarzającą się prostą melodię, improwizując drugą voltę.
MUZYCZNE OCZEKIWANIE NA PIERWSZY SNIEG	• zna melodie i słowa niektórych polskich kolęd i pastorałek; • umie zaśpiewać w grupie pastorałkę *My też, pastuszkowie*; • wie, co to jest kapela ludowa; • potrafi zagrać na dzwonkach/flecie kolędę *Pójdźmy wszyscy do stajenki* oraz fragment *Jezus malusieńki*; • umie zagrać akompaniament do pastorałki z obserwacją zapisu nutowego.	• umie zaśpiewać solo pastorałkę *My też, pastuszkowie*; • potrafi wymienić różne rodzaje kapel ludowych; • umie zagrać na dzwonkach/flecie kolędę *Jezus malusieńki*.
POLSKIE KOLEDY I PASTORAŁKI	• zna melodie i słowa niektórych polskich kolęd i pastorałek; • umie zaśpiewać w grupie pastorałkę *My też, pastuszkowie*; • potrafi zagrać kolędę *Jezus malusieńki* i/lub *Pójdźmy wszyscy do stajenki*; • przyniósł śpiewniki z kolędami i pastorałkami.	• umie zaśpiewać solo pastorałkę *My też, pastuszkowie*; • potrafi zaakompaniować do wybranej kolędy lub pastorałki na dowolnym instrumencie melodycznym.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drążek, Agnieszka Sołtysik

	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
KOLEDOWANIE CXZAS ZACZĄĆ	• zna melodie i słowa niektórych polskich kolęd i pastorałek; • umie zaśpiewać w grupie pastorałkę *My też*, *pastuszkowie*; • potrafi zagrać kolędę *Jezus malusieńki* i/lub *Pójdźmy wszyscy do stajenki*; • przyniósł śpiewniki z kolędami i pastorałkami.	• umie zaśpiewać solo pastorałkę *My też*, *pastuszkowie*; • potrafi zaakompaniować do wybranej kolędy lub pastorałki na dowolnym instrumencie melodycznym.
W RYTMIE MAZURA	• umie zaśpiewać pierwszą zwrotkę piosenki *Zimowy mazur*; • zna nazwy polskich tańców narodowych; • potrafi wymienić charakterystyczne cechy poloneza, krakowiaka i mazura; • wie, co to jest nuta akcentowana; • umie wyjaśnić funkcję kropki umieszczonej obok nuty; • potrafi wyjaśnić określenie: artystyczne opracowanie tańca.	• umie zaśpiewać wszystkie zwrotki piosenki *Zimowy mazur*; • umie wyklaskać lub zagrać na instrumencie perkusyjnym charakterystyczne rytmy mazura; • potrafi zagrać na dzwonkach fragment pieśni F. Tymolskiego *Ostatni mazur*; • umie uzupełnić zapis rytmu wykorzystując wartości rytmiczne z kropką.
SZYBKO – WONO - OBEREK	• zna nazwy i potrafi wymienić charakterystyczne cechy: mazura, kujawiaka i oberka; • potrafi określić kontrasty i podobieństwa występujące między oberkiem i kujawiakiem; • zna termin metrum trójdzielne; • zna metrum 3/8	• umie odczytać rytm w metrum 3/8; • umie wyklaskać lub zagrać na instrumencie rytmy oberkowe i kujawiakowe; • potrafi zaimprowizować głosem lub na instrumencie melodię kujawiaka na dźwiękach *e g h*.
KARNAWAŁ W RYTMIOE NARODOWYCH TAŃCÓW	• umie zaśpiewać w grupie poznane piosenki w rytmach tańców; • potrafi wymienić charakterystyczne cechy polskich tańców narodowych: poloneza, mazura, oberka, kujawiaka i krakowiaka; • umie przyporządkować poznane piosenki i utwory do odpowiedniego tańca; • zna nazwisko Henryk Wieniawski; • rozumie termin parlando.	• potrafi wykonać rytmy polskich tańców narodowych; • umie rozpoznać tańce narodowe po usłyszeniu ich rytmu; • potrafi podać kilka informacji o Henryku Wieniawskim; • umie wyrecytować przysłowie ludowe w rytmie tańców narodowych; • potrafi wykonać kroki i figury wybranego tańca narodowego.
O OPERZE W TEMPIE PRESTO	• śpiewa w grupie powtarzające się fragmenty piosenki *Gioachino;* • zna i rozumie terminy: opera, uwertura, scena, soliści, chór, balet, orkiestra, scenograf, reżyser itd.; • gra w grupie temat uwertury do opery *Wilhelm Tell* G. Rossiniego.	• śpiewa w grupie całą piosenkę *Gioachino*; • potrafi opowiedzieć, czym jest opera (ew. także treść wybranej opery); • świadomie posługuje się terminami: scena, kanał orkiestrowy, gmach opery; • umie powiedzieć, kto występuje w przedstawieniu operowym

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drążek, Agnieszka Sołtysik

	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
CZAR MUZYKI PŁYNĄCEJ ZE SCENY	• zna terminy: uwertura, akt, scena, aria, scena zbiorowa; • wie, co to jest balet; • rozumie znaczenie terminu poco a poco accelerando, bierze udział w zabawach z czytaniem zdań w zmieniającym się tempie; • umie podać nazwę głosu wykonującego *Arię Skołuby* (bas);	• umie wymienić kilku słynnych śpiewaków operowych; • zna nazwiska kilku kompozytorów operowych; • potrafi uporządkować nazwy tempa od najszybszego do najwolniejszego; • potrafi opisać budowę przedstawienia operowego i podać kilka tytułów oper.
ZA KULISAMI OPERY – STANISŁAW MONIUSZKO	• potrafi zaśpiewać w grupie pieśń *Prząśniczka*; • wie, co to jest opera; • wie, kim był Stanisław Moniuszko, i zna tytuły jego oper oraz pieśni; • potrafi rozpoznać rytm poloneza w słuchanym utworze i określić jego charakter; • umie zagrać na instrumencie melodycznym fragment pieśni *Dziad i baba*.	• potrafi zaśpiewać solo refren pieśni *Prząśniczka*; • zna kilka faktów dotyczących życia i twórczości Stanisława Moniuszki; • potrafi wymienić cechy Polaka patrioty na przykładzie *Poloneza Miecznika*.
DOM PEŁEN MUZYKI	• śpiewa w grupie fragmenty piosenki *Muzykalna rodzina*; • zna co najmniej dwa nazwiska muzycznych rodzin; • potrafi odnaleźć fragmenty gamy w nutach piosenki *Muzykalna rodzina*; • wie, kim był W.A. Mozart; • potrafi wymienić nazwy instrumentów smyczkowych; • wie, czym zajmuje się lutnik.	• śpiewa w grupie całą piosenkę *Muzykalna rodzina*; • podaje przykłady kilku muzycznych rodzin; • potrafi samodzielnie rozczytać wstawki melodyczne w nutach piosenki *Muzykalna rodzina*; • umie powiedzieć kilka zdań o W.A. Mozarcie; • wie, jak są zbudowane wybrane cztery instrumenty smyczkowe i jak się na nich gra; • umie wymienić co najmniej dwa nazwiska słynnych lutników.
NAJWIEKSZY KOMPOZYTOR – JAN SEBASTIAN BACH	• śpiewa w grupie piosenkę *Muzykalna rodzina*; • zna nazwisko J.S. Bacha, umie wymienić trzy tytuły jego utworów; • gra w zespole jeden z głosów utworu *Musette* J.S. Bacha.	• śpiewa piosenkę *Muzykalna rodzina* i umie do niej zaakompaniować na wybranym instrumencie; • wie, kim był J.S. Bach, umie opowiedzieć własnymi słowami o jego życiu i twórczości; • gra samodzielnie jeden z głosów utworu *Musette* J.S. Bacha.
ORGANY – KRÓL INSTRUMENTÓW MUZYCZNYCH	• śpiewa w grupie fragmenty piosenki *Orkiestry dęte*; • umie w grupie zaakompa-niować do tej piosenki na instrumentach perkusyjnych; • potrafi przyporządkować organy do właściwej grupy instrumentów.	• śpiewa w grupie piosenkę *Orkiestry dęte*; • zna zasady działania organów i wymienia główne elementy ich budowy; • wie, gdzie znajdują się słynne organy w Polsce; • zna nazwę toccata; umie uporządkować różne rodzaje instrumentów i połączyć je w grupy

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drążek, Agnieszka Sołtysik

	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
KAŻDY MA GŁOS	• potrafi zaśpiewać w grupie piosenkę *Rozkołysz pieśnią świat*; • wie, jak powstaje głos; • wie, jak dbać o głos; • umie prawidłowo wykonać ćwiczenia oddechowe, dykcyjne, emisyjne.	• potrafi zaśpiewać solo z odpowiednią interpretacją jedną zwrotkę piosenki *Rozkołysz pieśnią świat*; • zna zasady prawidłowego operowania głosem; • umie świadomie wykorzystać swoje możliwości głosowe w zabawach i wspólnym śpiewie; • potrafi opowiedzieć o swoich wrażeniach po wysłuchaniu utworu F.B. Mâche'a *Korwar*.
GŁOS W RÓŻNYCH BARWACH	• potrafi zaśpiewać w grupie piosenkę *Rozkołysz pieśnią świat*; • zna nazwy głosów ludzkich i umie określić ich cechy; • wie, co to jest głos biały; • zna nazwisko K. Szymanowskiego; • umie znaleźć informacje na temat polskiego śpiewaka.	• potrafi zaśpiewać solo piosenkę *Rozkołysz pieśnią świat*; • umie rozróżnić podstawowe głosy ludzkie w słuchanym utworze; • umie zauważyć różnice między melodią oryginalną a jej artystycznym opracowaniem (na
MAJÓWKA W DOBREJ FORMIE	• zna nazwy instrumentów dętych drewnianych: flet poprzeczny, obój, klarnet, fagot i potrafi je rozpoznać na ilustracji; • zna nazwiska kompozytorów: A. Vivaldi, G. Gershwin, J.S. Bach; • wie, co to jest jazz; • buduje proste instrumenty stroikowe według instrukcji w podręczniku.	• potrafi wymienić charakterystyczne cechy budowy instrumentów dętych drewnianych; • umie rozpoznać ich brzmienie w słuchanych utworach; • potrafi zaimprowizować melodię złożoną z dźwięków skali jazzowej.
ODMIENIONY ŚWIAT - WARIACJE MUZYCZNE	• potrafi zaśpiewać w grupie wiersz W. Broniewskiego na dźwiękach gamy C-dur w górę i w dół; • dostrzega podobieństwa i różnice w prezentowanych dziełach plastycznych; • zna terminy: wariacja, temat; • umie ułożyć w grupie wariacje do przysłów z wykorzystaniem znanych sobie elementów muzyki.	• potrafi wykonać różne zadania muzyczne w oparciu o wiersz W. Broniewskiego; • dostrzega podobieństwa i różnice w prezentowanych dziełach muzycznych; • zna podstawowe zasady budowy wariacji, umie rozpoznać w utworze zmiany tematu; • potrafi ułożyć wariacje do podanych przysłów o tematyce wiosennej z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych;
MUZYCZNA WIOSNA	• potrafi zaśpiewać w grupie refren piosenki *Na majówkę, na wędrówkę*; • umie zaśpiewać w grupie melodię kanonu; • umie rozpoznać formy muzyczne w słuchanych utworach; • aktywnie uczestniczy w zabawach ruchowych i twórczych.	• umie zaśpiewać solo refren i co najmniej jedną zwrotkę piosenki *Na majówkę, na wędrówkę*; • śpiewa w grupie w kanonie; • potrafi zagrać na dzwonkach lub flecie dwa wybrane takty piosenki; • umie odnaleźć w swoim otoczeniu wzory odzwierciedlające budowę form muzycznych.

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drążek, Agnieszka Sołtysik

	Wymagania podstawowe, uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe, uczeń:
MUZCZNA PRZYGODA NAD POLSKIM MORZEM	• umie zaśpiewać w grupie co najmniej jedną część piosenki *Sny kamieni*; • potrafi zaśpiewać w grupie refren piosenki *Wesoły żeglarz*; • zna termin szanta; • umie odróżnić słuchem melodię majorową od minorowej; • potrafi wypowiedzieć się własnymi słowami na temat utworu *Akwarium* C. Saint-Saënsa z cyklu *Karnawał zwierząt*.	• potrafi solo zaśpiewać jedną część piosenki *Sny kamieni* oraz całą piosenkę w grupie; • umie zaśpiewać solo refren piosenki *Wesoły żeglarz*; • odróżnia słuchem dwa trójdźwięki: majorowy i minorowy; • potrafi odpowiednio dobrać do melodii piosenki akompaniament akordów C-dur i d-moll na dzwonkach; • umie określić tempo, charakter i elementy ilustracyjne w utworze *Akwarium* C. Saint-Saënsa z cyklu *Karnawał zwierząt*.
MUZYCZNY KRAJOBRAZ KASZUB	• umie wskazać na mapie Kaszuby, orientuje się w ukształtowaniu terenu i krajobrazie tego regionu; • zna co najmniej jedną nazwę ludowego instrumentu kaszubskiego; • gra na dowolnym instrumencie melodycznym fragment melodii ludo-wej *Naszô nënka* i umie określić jej budowę; • wie, co to jest volta.	• śpiewa piosenkę *Wesoły żeglarz* z własnym tekstem do jednej zwrotki; • umie wymienić trzy opisane w podręczniku ludowe instrumenty kaszubskie; • potrafi zagrać na dowolnym instrumencie melodycznym melodię *Naszej nënki*, wie, jak jest zbudowana.
CO ZOSTAŁO W PAMIĘCI	• śpiewa w grupie pierwszą zwrotkę piosenki *Lato, lato*; • śpiewa w grupie piosenki z całego roku szkolnego; • zna różne oznaczenia metrum, tempa, dynamiki oraz symbole muzyczne takie jak: wartości rytmiczne, znaki repetycji, akcent, takt itp.; • potrafi wymienić kilka instrumentów i przyporządkować je do właściwej grupy	• śpiewa całą piosenkę *Lato, lato*; • śpiewa solo fragmenty wybranych piosenek z całego roku szkolnego; • zna większość symboli i oznaczeń muzycznych znajdujących się w nutach podręcznika; • potrafi wymienić wszystkie poznane instrumenty i przyporządkować je do właściwej grupy • w zagadkach muzycznych rozpoznaje większość utworów z repertuaru do słuchania;

AUTORZY: Urszula Smoczyńska, Katarzyna Jakóbczak-Drążek, Agnieszka Sołtysik